

Ks. Jan Machniak

Świętość jako łaska i cel każdego powołania

W Orędziu na XXXIX Tydzień Modlitw o Powołania Ojciec Święty Jan Paweł II proponuje całemu Kościołowi jako temat tegorocznej refleksji modlitewnej powołanie do świętości realizowane w kontekście szczególnego powołania do kapłaństwa i życia konsekrowanego. Świętość jest rozumiana przez Papieża jako łaska Boga otrzymywana w chrzcie świętym, która włącza chrześcijanina w życie Boga przez Chrystusa w Duchu Świętym. Będąc darem świętość jest jednocześnie zadaniem i celem, do którego zmierza chrześcijanin idąc za Chrystusem (*Novo millennio ineunte*, 31). Wzywając do modlitwy o powołania kapłańskie i zakonne Papież przypomina naukę Soboru Watykańskiego II o powszechnym powołaniu do świętości, wyrażoną w Konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium* (39–42). Powołanie chrześcijanina wszczępionego w Chrystusa, a osoby powołanej w sposób szczególny, jest realizacją zadatku świętości, otrzymanej od Boga w postaci łaski uświęcającej. Jest to świętość dziecka Bożego, którą powinien rozwijać przez całe swoje życie. Świętość jest również wezwaniem do uczestnictwa w życiu Boga na wzór Chrystusa, dzięki mocy Ducha Świętego.

Świętość, rozumiana jako zjednoczenie z Bogiem jest więc celem życia chrześcijanina. Jan Paweł II z tezy soborowej o powszechnym powołaniu do świętości wyprowadza wniosek o obowiązku każdego chrześcijanina zerwania z „minimalistyczną etyką i powierzchowną religijnością” oraz dążenia do doskonałości (NMI, 31). Szczególny obowiązek dążenia do świętości mają osoby powołane do kapłaństwa i do życia konsekrowanego. Ka-

płani realizują powołanie do świętości na mocy sakramentu kapłaństwa dążąc do zjednoczenia z Bogiem przez naśladowanie Chrystusa Najwyższego Kapłana składającego swoje życie w ofierze Ojcu. Drogą życia ofiary wskazaną przez Chrystusa jest Jego styl wyrażający się w ubóstwie, czystości i posłuszeństwie (PDV 33). Świętość w życiu kapłana jest więc realizowaniem miłości Chrystusa, która swój pełny wyraz znalazła w Ofierze Krzyża, czyli w całkowitym oddaniu się Ojcu za grzechy świata.

Powołanie do świętości w życiu osoby konsekrowanej, podobnie jak w życiu kapłana jest wynikiem przyjęcia sakramentu chrztu. Staje się jednak nowym sposobem uczestniczenia w świętości Boga przez przyjęcie rad ewangelicznych w ślubach, czyli w uroczystym przyrzeczeniu wierności Chrystusowi w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Śluby pozwalają na całkowite utożsamienie się z Chrystusem czystym, ubogim i posłusznym dając udział w świętości Boga. Są wyrazem wolnej decyzji człowieka umocnionego łaską Bożą. Zarówno powołanie do świętości kapłanów, jak też osób konsekrowanych, wpisuje się w powszechne powołanie do świętości (LG 39–42).

Na XXXIX Tydzień Modlitw o Powołania Jan Paweł II zaproponował klasyczny temat Soboru Watykańskiego II o powszechnym powołaniu do świętości jako tło do modlitwy o powołania kapłańskie i zakonne. Dlatego pierwszym etapem analizy będzie przypomnienie nauczania soborowego, które zostało zawarte w piątym rozdziale Konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium*¹. W naszej refleksji nad powołaniem do kapłaństwa i życia konsekrowanego w kontekście powszechnego powołania do świętości rozważymy następnie samo pojęcie świętości i jej formy. Na koniec przedstawimy środki realizacji świętości chrześcijańskiej, by wskazać sposoby towarzyszenia w odkrywaniu i realizacji powołania rozumianego jako dążenie do świętości.

---

¹ *Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium”*, [w:] *Sobór Watykański II. Konstytucje, dekryty, deklaracje*, Poznań 1968, ss. 105–170.

Powszechne wezwanie do świętości (LG V, 39–42)

Powołanie do świętości wynika z faktu przyjęcia sakramentu chrztu i otrzymania łaski uświęcającej. Ma ono charakter wezwania, które Chrystus kieruje do swoich uczniów. Chodząc po ziemi i głosząc Dobrą Nowinę Pan Jezus ukazywał wzór świętości i jednocześnie wzywał do świętości: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5, 48). Przypominał tym samym wezwanie Boga ze Starego Testamentu skierowane do narodu wybranego: „Bądźcie świętymi, bo Ja jestem święty, Pan, Bóg wasz” (por. Kpł 19, 2); „Bądźcie dla mnie święci, bo ja jestem święty, Ja Pan, i oddzieliłem was od innych narodów, abyście byli moimi” (Kpł 20, 26). Powołanie do świętości skierowane do człowieka, stworzonego na obraz Boga (por. Rdz 1, 27) wynika ze świętości czyli doskonałości Boga Stwórcy. On jest źródłem świętości i ostatecznym celem dla każdego stworzenia.

Pełnym i ostatecznym objawieniem świętości Boga jest Chrystus, Syn Boży, który wraz z Ojcem i Duchem Świętym doznaje czci jako „sam jeden święty” („Święty Boga” – *ho hagios tou Theou* – J 6, 69; por. Łk 1, 35; Mk 1, 24; Łk 4, 34; Dz 3, 14). Jego świętość ujawnia się przede wszystkim wtedy, gdy składa ofiarę Ojcu ze swojego życia za grzechy ludzi pełniąc funkcję arcykapłańską: „Takiego bowiem potrzeba nam było arcykapłana: świętego, niewinnego” (Hbr 7, 26). Dzięki ofierze Chrystusa wszyscy chrześcijanie otrzymują udział w świętości Boga: „Wy natomiast macie namaszczenie od Świętego” (1 J 2, 20). Chrystus ukazuje również świętość po śmierci, kiedy przyjdzie w chwale: „To mówi Święty” (Obj 3, 7).

Kościół, Oblubienica Chrystusa, za którą wydał On siebie samego, aby go uświęcić, został złączony z Nim jak ciało z Głową. On obdarzył go darem Ducha Świętego. Na tej podstawie Sobór Watykański II przypomniał w Konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium* (39–42), że wszyscy chrześcijanie, niezależnie od pełnionej funkcji są powołani do świętości, zgodnie z tym, co mówi św. Paweł: „Albowiem wolą Bożą jest uświęcenie wasze” (1 Tes 4, 3; Ef 1, 4; por. LG 39).

Świętość zatem ujawniać się winna u wszystkich ochrzczonych w owocach łaski, które Duch Święty rodzi w nich. Wyraża się ona na różne sposoby poprzez dążenie do doskonałości. Sposobem dążenia do świętości czyli doskonałości, wskazanym przez Chrystusa jest droga rad ewangelicznych, dlatego prawdziwej normy życia świętego, czyli doskonałego szukamy w Piśmie św. i w nauce Kościoła. Bóg bowiem jest obecny w szczególny sposób na kartach natchnionego tekstu oraz w Magisterium Kościoła, któremu zapewnia asystencję Ducha Świętego.

Chrystus jest wzorem i celem wszelkiej świętości, ponieważ jest jedynym i pełnym objawieniem doskonałości Boga. W swoim ziemskim posługiwaniu głosił On świętość życia, której sprawcą i dokonawcą jest sam Bóg: „Bądźcie wy tedy doskonali, jak i Ojciec wasz niebieski doskonały jest” (Mt 5, 48). Na wszystkich zesłał Ducha Świętego, który pobudza wewnętrznie Jego uczniów, aby miłowali Boga z całego serca, z całej duszy, z całej myśli (Mk 12, 30) i aby się wzajemnie miłowali, jak Chrystus ich umiłował (por. J 13, 34; 15, 12). Chrześcijanie z łaski Bożej są synami Bożymi i uczestnikami natury Bożej, a przez to świętymi (por Rz 8, 1-30; 1 Kor 6, 19-20).

Zachowywanie świętości wyraża się w takim życiu, jakie przystoi świętym (Ef 5, 3). Św. Paweł podpowiada dalej, iż życie chrześcijanina jako świętego polega na pełnieniu miłosierdzia, dobroci, oraz na przyjęciu postawy pokory, łagodności i cierpliwości (Kol 3, 12). Znakiem zewnętrznym świętości są owoce Ducha Świętego (Gal 5 ,22).

Chrześcijanin obdarzony przez Boga darem łaski uświęcającej i wezwany do doskonałości, w Chrystusie odnajduje wzór świętości. W Jezusie, Synu Bożym, obiecany Mesjaszu znajdują spełnienie wszystkie obietnice Boga zapraszającego człowieka do udziału w Jego świętości. W tajemnicy Wcielenia świętość Boga Starego Przymierza, niedostępnego i oddzielonego od stworzenia, stała się bliska człowiekowi, a doskonałość Chrystusa – Boga wcielonego celem i zadaniem życia Jego ucznia.

Biblijne pojęcie świętości

Bóg objawiając się człowiekowi w Starym Przymierzu nie pozwala się całkowicie zbliżyć do siebie. Jest On całkowicie transcendentny i niedostępny. Tajemnica świętości Boga znalazła odzwierciedlenie w bogatej terminologii biblijnej. W języku hebrajskim termin „święty” (hebr. *qodes*, gr. *hagios*) wywodzi się od czasownika „ciąć”, „odcinać” i wskazuje na rzecz oddzieloną od spraw codziennych². W odniesieniu do Boga świętość oznacza rzeczywistość Boga, który jest całkowicie oddzielony od świata stworzonego i skażonego grzechem. W języku łacińskim pojęcie „święty” (łac. *sanctus*) pochodzi od rzeczownika *sacer*, który oznacza dar wydzielony i oddany czyli poświęcony Bogu. W ten sposób sam termin wskazuje bardziej na intencję człowieka wyrażającą chęć oddania siebie Bogu i wyłączną przynależność do Boga, której nikt nie może naruszyć. W mentalności żydowskiej rzeczy świętych nie wolno było dotykać, ani się do nich zbliżać bez zachowania czystości rytualnej.

Stary Testament nie tylko ukazuje, jak człowiek zachowuje się wobec świętości Boga, ale zawiera objawienie Boga, który pozostaje zawsze tajemnicą. Bóg jest źródłem świętości. Człowiek jednak nie może poznać Jego natury, lecz dotyka Jego świętości przez rzeczy, przedmioty, miejsca, osoby i czasy (Lb 4, 1n). Biblijne pojęcie świętości jest większe niż to, jakie zachowała kultura tamtych czasów. Nie jest ono negacją pospolitości, lecz odnosi się do Boga, który udziela się ludziom, zapraszając ich do udziału w jego życiu i doskonałości.

a) świętość Boga w Starym Przymierzu

W Starym Przymierzu Bóg jest święty i objawia się jako święty. Jego wielkość i doskonałość podkreśla stworzony świat i cała natura – rośliny, zwierzęta i człowiek. Moc Boga jest tak wielka,

---

² Por. *Święty*, [w:] *Słownik teologii biblijnej*, red. X. Leon-Dufour, Poznań 1990, s. 972.

że może wszystko zniszczyć. Odstłania Jego wielkie oblicze w kłęskach i kataklizmach dziejowych (Lb 20, 1-13). Bóg jest jednocześnie bliski i daleki człowiekowi. Nawet aniołowie nie mogą bezpośrednio kontemplować Jego oblicza: „Ujrzałem Pana siedzącego na wysokim i wyniosłym tronie, a tren Jego szaty wypełniał świątynię. Serafimy stały ponad Nim; każdy z nich miał po sześć skrzydeł; dwoma zakrywał swą twarz, dwoma okrywał swoje nogi, a dwoma latał. I wołał jeden do drugiego: „Święty, Święty, Święty jest Pan Zastępów. Cała ziemia pełna jest Jego chwały” (Iz 6, 1-3). Prawdę o zasadniczej różnicy między Bogiem a człowiekiem przypomniał również prorok Ozeasz. Bóg gniewu i gromów kocha człowieka objawiając mu swoją wielkość w miłości i przebaczeniu: „Nie chcę, aby wybuchnął płomień mojego gniewu... Albowiem Bogiem jestem, nie człowiekiem; pośrodku ciebie jestem Ja - Święty” (Oz 11, 9). Świętość jest więc czymś więcej niż jednym z przymiotów Boga. Charakteryzuje Jego wewnętrzną naturę i działanie.

Po raz pierwszy w Historii Zbawienia Bóg objawił tajemnicę świętości Mojżeszowi na Synaju ukazując swoją potęgę w symbolu płonącego krzaka ognistego (Wj 19, 3-20). Jego wielkość i moc budziła jednocześnie zachwyt - *mysterium fascinosum* - i przerażenie - *mysterium tremendum*³. Dał się poznać jako całkowicie oddzielony od tego, co niedoskonałe i niepełne - *profanum*. Wobec tajemniczej rzeczywistości Boga - *numinosum* - Mojżesz uświadomił sobie swoją nicość.

Świętość Boga podkreśla Jego imię, które jest święte (Ps 23, 21; Am 2, 7). Dla ludów Wschodu imię jest niezwykle ważne, gdyż określa istotę osoby. Bóg zawierając z ludem wybranym przymierze odwołuje się do własnej świętości (Am 4, 2). On chce, aby Jego imię było święcone czyli czczone (Kpł 22, 32). Bóg jednak dzieli się swoją świętością z człowiekiem, przez kontakt z Nim i objawia Izraelowi obowiązek uświęcania się: „Bądźcie, świętymi, bo ja jestem święty” (Kpł 19, 2; por. Kpł 20, 26).

---

³ R. Otto, *Świętość*, Warszawa 1968, s. 41-73.

Izraelita Starego Testamentu wchodził w kontakt ze świętością Boga przez osoby święte jak Mojżesz, Aaron, Arcykapłan, Prorocy; przez rzeczy święte należące do Boga – świątynia, arka przymierza, zwoje Pisma świętego, przedmioty należące do kultu, dzień święty. Świętość ta miała charakter rzeczowy, przedmiotowy. Nie należy jednak lekceważyć tego wymiaru świętości biblijnej, ponieważ zewnętrzny kontakt z przedmiotami świętymi należy do istoty przeżycia religijnego. Doświadczenie przedmiotowe prowadzi do poszukiwania kontaktu bardziej duchowego, angażującego całego człowieka z jego sferą emocjonalną, intelektualną i wolitywną.

W Starym Testamencie świętość odnosiła się do narodu wybranego, jako całości i miała charakter „świętości społecznej” Izraelici są „święci”, dzięki przynależności do ludu wybranego przez Boga. Podobnie Dzieje Apostolskie (Dz 9, 11) określają tym mianem wspólnotę ludzi wierzących w Chrystusa. Świętość nowotestamentowa ma jednak charakter osobowy. Każdy chrześcijanin został nabyty przez Ofiarę Chrystusa i zrodzony do nowego życia. Chrześcijanie ze swej strony mają obowiązek nieustannego dążenia do świętości (1 Kor 6, 2).

b) świętość w Nowym Testamencie

W Nowym Przymierzu, wyznaczanym przez tajemnicę Wcielenia i Odkupienia Syna Bożego, objawiającego tajemnicę Ojca, świętość Boga Ojca należy do podstawowych prawd, o których daje świadectwo Chrystus (J 17, 11; Ap 4, 8; 6, 10). Imię Boga jest święte (Łk 1, 49), Jego prawo jest święte (Rz 7, 12), Jego przymierze jest święte (Łk 1, 72), Aniołowie są święci (Mk 8, 38), świątynia (1 Kor 3, 17), święci pisarze (Łk 1, 70). Ponieważ Bóg jest Święty, świętymi winni być ci, których Bóg wybrał (Mt 5, 48).

Świętość Jezusa Chrystusa jest związana z Jego synostwem Bożym: *Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym* (Łk 1, 35). Jest On nazywany *Świętym Boga*, co jest tożsame z byciem Synem Bożym (por. Mk 1, 24; Łk 4, 34). Jego świętość

jest wynikiem obecności Ducha Świętego, który był obecny w czasie Zwiastowania (Łk 1, 35) i namaścił Go podczas chrztu w Jordanie (Łk 3, 22; Mt 3, 16; J 1, 32). Pan Jezus poniósł śmierć na krzyżu i przez powstanie z martwych potwierdził swoją świętość (Rz 1, 4). Jego świętość jest identyczna ze świętością Ojca, który Go posłał (Dz 2, 16–38).

Duch Święty jest sprawcą świętości w człowieku. On obsypuje łaskami (Dz 2, 16–38) sprawiając, że chrześcijanin jest świątynią Ducha Świętego (1 Kor 6, 19). Jest obecny w Kościele w sakramentach oraz poprzez łaski nadzwyczajne, charyzmaty i owoce, którymi obdarowuje wierzących dla dobra wspólnoty.

Wcielenie Jezusa Chrystusa zmienia radykalnie pojęcie świętości Boga. Jego świętość staje się bliska w człowieczeństwie Chrystusa (Rz 8, 1nn). Zjednoczenie z Nim wprowadza chrześcijanina w najbardziej intymny kontakt z tajemnicą Boga i Jego świętością, do tego stopnia, że może on mówić się do Boga: „Abba – Ojcze” (Rz 8, 15). Chrześcijanin przez Chrystusa w Duchu Świętym uczestniczy w życiu Boga doświadczając Jego bliskości. Z kontaktu przedmiotowego wchodzi w kontakt osobowy z Bogiem.

Mówiąc o powołaniu do świętości w kontekście powołania kapłańskiego i do życia konsekrowanego nie można zapomnieć o obu wymiarach świętości: starotestamentalnym i nowotestamentalnym. W odkrywaniu świętości Boga i dążeniu do zjednoczenia z Nim na drodze powołania potrzebne jest doświadczenie świętości przedmiotowej w liturgii i w nabożeństwach oraz w obrzędach, które pomagają przeżywać rzeczywistość *sacrum Boga*. Równie ważne jest doświadczenie osobistego spotkania ze świętością Boga i wejście z Nim w osobisty kontakt przez Jezusa Chrystusa w Duchu Świętym.

Formy świętości chrześcijańskiej

Świętość chrześcijanina jest uczestnictwem w świętości samego Boga przez udział w życiu trynitarnym Boga Ojca, Syna i Du-

cha Świętego. Staje się to możliwe dzięki zjednoczeniu z Chrystusem przez chrzest, który dając łaskę uświęcającą włącza w życie Boże mocą Ducha Świętego. Dlatego ostatecznym wzorem doskonałości chrześcijanina jest Jezus Chrystus. Jest on formą czy celem świętości, do której dąży on nieustannie. Świętość ta ma wymiar eklezjalny, ponieważ jest uczestnictwem w świętości Kościoła, który ze swej natury jest święty. Jest ona darem Bożym, otrzymanym na chrzcie i w pozostałych sakramentach, dlatego jest nazywana świętością sakramentalną.

W świętości chrześcijańskiej będącej udziałem w doskonałości Boga wyróżniamy:

świętość ontyczna, czyli *istotna*⁴, która polega na posiadaniu łaski uświęcającej, obrazu Boga (Rdz 1, 27). Jest to świętość otrzymywana dzięki sakramentowi chrztu, która zanurza człowieka w Chrystusa, czyni go podobnym do Niego oraz daje mu prawa dziecka Bożego: „Do wszystkich przez Boga umiłowanych, powołanych świętych, którzy mieszkają w Rzymie” (Rz 1, 7); „Do świętych, którzy są w Efezie” (Ef 1,1); „Do tych, którzy zostali uświęceni w Jezusie Chrystusie i powołani do świętości” (1 Kor 1, 2); „Dziękujcie Bogu, który was uzdolnił do uczestnictwa w dziele świętych” (Kol 1, 12; por. Ef 6, 13; 1 Tes 3, 13; Rz 15, 24). Świętość ontyczną, czyli podobieństwo do Boga chrześcijanin traci przez grzech ciężki, który jest odwróceniem się od Boga.

świętość moralna, która obejmuje powinność wypełnienia Bożych przykazań. Wynika ona ze świętości otrzymanej na chrzcie i streszcza się w największym przykazaniu miłowania Boga i bliźniego: „W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem” (Ef 1, 4); „Nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczętowani” (Ef 4, 30; por. Ef 5, 3; 2 Kor 1, 12; Tyt 4, 1; Rz 6, 11). Człowiek ma się stawać świętym, żyjąc zgodnie z darem łaski.

---

⁴ W. Wicher, *Podstawy teologii moralnej*, Poznań 1969, ss. 398–399.

świętość charyzmatyczna, która opiera się na posiadaniu i życiu charyzmatami, czyli szczególnymi darami Ducha Świętego. Są one dane niektórym ludziom dla budowania Królestwa Bożego (1 Kor 1, 12–13; 14, 1nn). Dary nadzwyczajne prorokowania, rozróżniania duchów, mówienia językami, uzdrawiania służą dobru wspólnoty wierzących i umacnianiu w miłości wzajemnej.

świętość eschatologiczna jest stanem zbawienia, oglądania Boga twarzą w twarz dzięki miłości (1 Kor 6, 2). Jest ona dla wszystkich pełna, ponieważ po śmierci kończy się czas zasługi. Nie jest jednak równa, gdyż zależy od stopnia zrealizowania miłości w życiu codziennym.

świętość heroiczna jest to świętością nadzwyczajną czyli bohaterską, uznana przez Kościół w procesie beatyfikacyjnym, lub kanonizacyjnym. Pełni ona funkcję wzoru dla innych chrześcijan będąc przykładem do naśladowania. Przez kanonizację Kościół stwierdza, iż chrześcijanin wypełnił przykazanie miłości w stopniu heroicznym.

Świętość chrześcijańska obejmuje wymiar teologiczny, nazywany również mistycznym, który jest udziałem człowieka w życiu Boga, przez udział w życiu Trójcy Przenajświętszej i wyraża się w życiu sakramentalnym i w modlitwie. Z drugiej strony doskonałość chrześcijanina będąca odbiciem świętości Boga wcielnego w Jezusie Chrystusie wskazuje na wymiar doczesny, polegający na wypełnieniu obowiązków w rodzinie, w pracy i w społeczeństwie. Należy podkreślić wewnętrzny związek obydwu wymiarów doskonałości chrześcijańskiej, który prowadzi do pełni świętości.

Świętość jest doskonałą synchronizacją powołania teologicznego, nadzwyczajnego z doczesnym, z obowiązkami stanu (św. Teresa z Avila), ponieważ życie doskonałe nie ogranicza się tylko do przyjmowania łaski. Przykładem biblijnym takiej postawy jest Maria i Marta, które wskazują na obowiązek łączenia dwu postaw: pracy i modlitwy (św. Benedykt – *ora et labora*; św. Dominik – *contemplata aliis tradere*).

Życie chrześcijanina realizuje się w trzech formach aktywności: czynnej, oddanej pracy zewnętrznej z nastawieniem na Pana Boga: działalność misyjna, społeczna, kulturalna; kontemplacyjnej, która kładzie nacisk na ciągłe obcowanie z Bogiem przez częste modlitwy, rozmyślenia, pokuty, samotność, milczenie, prace; kontemplacyjno-czynnej, która jest połączeniem obydwu wyżej wskazanych form wzajemnie się uzupełniających.

Miłość istotą chrześcijańskiej świętości

Sobór Watykański II w rozdziale poświęconym powszechnemu powołaniu do świętości wyraźnie stwierdził, że istotą świętości chrześcijańskiej jest miłość: „Toteż dla wszystkich jest jasne, że wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego i do doskonałości miłości” (LG 40, por. 1J 4, 8. 16). Konstytucja dogmatyczna o Kościele odwołuje się do tekstu św. Jana Ewangelisty z jego Pierwszego Listu, w którym stwierdza, że Bóg jest miłością: „Bóg jest miłością, a kto trwa w miłości, w Bogu trwa, a Bóg w nim” (1 J 4, 16).

W Piśmie świętym „miłość”, która charakteryzuje Boga wskazuje na Jego poznanie, stałość i wierność (hebr. *hesed* i *emet* – Rdz 24, 49; Joz 2, 12nn; Rt 3, 10; Zch 7, 9), na przyjaźń, uczucie i czułość właściwe relacji matki do dziecka (hebr. *ahab*, *rahamim*, gr. *eros*, *filia* – Prz 5; 15, 17; Syr 9, 1–9), oraz na litość, współczucie, przebaczenie, gotowość darowania win, miłosierdzie (hebr. *hamal* – Wj 34, 6–9). Biblijna idea miłości obejmuje więc zarówno poznanie, wierność, uczucie, przyjaźń, poświęcenie i przebaczenie, które są przymiotami Boga. Pełnię miłość Boga do człowieka objawił Chrystus w śmierci na krzyżu dając siebie za grzechy świata. Miłość ofiary (gr. *agape*) jest więc szczytem miłości Boga do człowieka i jednocześnie wzorem dla chrześcijanina, który pragnie zjednoczenia z Bogiem.

Bóg rozlewa swą miłość w sercach wierzących przez Ducha Świętego (Rz 5, 5). Miłość jest darem pierwszym i najbardziej po-

trzebnym, dzięki któremu chrześcijanin miłuje Boga nade wszystko, a bliźniego ze względu na Boga. Aby zaś miłość wzrastała w duszy i wydawała owoce, każdy wierzący powinien słuchać Słowa Bożego i czynem wypełniać wolę Bożą, oraz uczestniczyć często w sakramentach, a zwłaszcza w Eucharystii. Jego obowiązkiem jest udział w liturgii i praktykowanie modlitwy, praca nad sobą, pomoc braciom i wszystkim potrzebującym. Miłość według Konstytucji *Lumen gentium* jest węzłem doskonałości i wypełnieniem prawa Bożego (por. Kol 3, 14; Rz 13, 10). Ona dopełnia wszystkie środki uświęcenia, kształtuje je i prowadzi do celu.

Miłość będąc istotą chrześcijańskiej doskonałości łączy i zespała człowieka z Bogiem, który jest celem jego życia. Jest też pierwszym i najważniejszym przykazaniem, jakie Chrystus dał swoim uczniom (Mt 22, 34–40; por. Mk 12, 28–34; Łk 10, 25–29). Stanowi fundament życia chrześcijańskiego (1Kor 12, 31). Jest drogą do doskonałości (1 Kor 13), celem życia (1 Tm 1, 5–6) i więzi doskonałości (Kol 3, 14). Daje szansę doskonałego wypełnienia prawa (Rz 13, 8–10). Łączy się z wiarą i daje poznanie Boga, który jest miłością: „Kto nie miłuje, nie zna Boga, bo Bóg jest miłością” (1 J 4, 8). Zatem nie działalność apostołska, ani ubóstwo czy wyrzeczenie, lecz miłość jest istotą doskonałości.

Prymat miłości jako zasady doskonałości chrześcijańskiej podkreślił Pan Jezus w dialogu z uczonym w Prawie, który pyta, co ma czynić, aby osiągnąć życie wieczne (Łk 10, 25–29; Mt 22, 35–40, Mk 12, 28–34). Kazał mu przypomnieć sobie Prawo, które Bóg dał Mojżeszowi: „Będziesz miłował Pana, Boga swego, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swoim umysłem; a swego bliźniego jak siebie samego” (por. Pwt 6, 5; Kpł 19, 18). Nie bez podstaw uczony zapytał o to, kto jest jego bliźnim. W odpowiedzi usłyszał przypowieść o miłosiernym Samarytaninie.

Prawdziwa miłość chrześcijańska jest harmonizowaniem miłości Boga i miłości bliźniego, zgodnie z tym jak człowiek kocha samego siebie. Św. Jan Ewangelista rozumiał to przykazanie jako obowiązek miłości bliźniego, która prowadzi do miłości Boga:

„(...) albowiem kto nie miłuje brata swego, którego widzi, nie może miłować Boga, którego nie widzi (1 J 4, 20).

Z przykazania miłości Boga i bliźniego wynika porządek miłości, według którego Boga należy miłować bardziej niż siebie samego, bardziej niż rzeczy tego świata (1 J 2, 12-17). Uporządkowana miłość bliźniego zaczyna od siebie, dlatego zasada – bliźniego jak siebie samego – mówi, że dobra duchowe własne, jak swoje zbawienie trzeba kochać bardziej niż dobra duchowe bliźniego. W konsekwencji dobra duchowe bliźniego należy stawiać przed dobrami cielesnymi własnymi, a dobra duchowe i cielesne bliźniego wyżej niż dobra materialne własne.

Miłość Boga i bliźniego jak siebie samego wyraża się najpełniej w miłości ofiary, której przykład dał Pan Jezus w swojej śmierci na krzyżu. Jako dar Boga dla człowieka jest dziełem Ducha Świętego. Chrześcijanin otrzymuje ją razem z łaską uświęcającą. Miłość ta nazywana jest *miłością habitualną*. Miłość będąca stałym darem Boga realizuje się w wolnych aktach, czynach, myślach i słowach chrześcijanina jako *miłość aktualna*. Tym większa jest doskonałość chrześcijanina, im bardziej świadomie żyje on miłością habitualną i im więcej inspiruje ona akty miłości. Doskonałość zależy również od miłości aktualnej, to znaczy od *częstotliwości, długotrwałości, intensywności i spontaniczności* aktów spełnianych przez człowieka.

Mówiąc o doskonałości miłości nie można pominąć wymiaru emocjonalnego życia chrześcijanina. Miłość ludzka jest *miłością afektywną* (łac. *affectus* – emocja, uczucie) mierzoną stopniem zaangażowania uczuciowego w relację z Bogiem. Ma ona charakter wewnętrzny, przeżyciowy i wyraża się w głębokich uczuciach serca obejmujących radości i smutki. Miłość do Boga ukryta w sercu człowieka wyraża się również w postawach zewnętrznych jako *miłość efektywna* (łac. *effectus* – skutek, czyn). Obejmuje ona czyny wobec Boga: akty kultu jak udział we Mszy świętej, nabożeństwach i modlitwę) oraz wobec bliźniego – uczynki miłosierdzia.

Doskonałość chrześcijańska wyraża się w wewnętrznym nastawieniu człowieka do Boga (Mt 7, 21). Miłość efektywna jest więc autentycznym sprawdzianem miłości afektywnej (por. zaparcie się św. Piotra). Miłość chrześcijańska jest miłością, która realizuje się w wymiarze stworzenia włączając byty stworzone, a w ekonomii odkupienia włączając cały kosmos w zbawcze dzieło Chrystusa.

W odkrywaniu świętości Boga przeżycie miłości odgrywa zasadniczą rolę prowadząc do odkrycia osobowej obecności Boga w życiu człowieka. Szczególne miejsce zajmuje doświadczenie miłości ofiary, nazywanej miłością darmową albo miłosierną, która pełną realizację znalazła w śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa. Pozwala ona odkryć „prawdziwe oblicze Boga i prawdziwe oblicze człowieka” (DM 8).

Miłość nakazu i rady - rady ewangeliczne

Miłość chrześcijańska wyraża się przede wszystkim w pełnieniu tego, co jest nakazane przez Boga poprzez zachowanie nakazów Bożych i kościelnych. Chrystus dokonując odnowionej interpretacji Dekalogu w świetle przykazania miłości w Kazaniu na Górze (Mt 5, 17-48) ukazał możliwość osiągania doskonałości przez dobrowolne przyjęcie Jego osobistych wskazówek nazywanych radami ewangelicznymi.

Miłość nakazu polega na dokładnym zachowaniu przykazań Bożych oraz wynikających z nich konsekwencji. Wyznacza ona minimalistyczny program życia chrześcijańskiego, które ogranicza się do unikania zła: grzechów, śmiertelnych, by nie utracić łaski uświęcającej, grzechów powszednich, by żyć w przyjaźni z Bogiem i niedoskonałości moralnych, które są przeszkodą w rozwijaniu doskonałości.

Miłość rady realizuje się przez zachowanie rad ewangelicznych, które pomagają do większego upodobnienia się do Chrystusa w Jego czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Obejmuje ona

również wypracowywanie dobrych przyzwyczajęń w oparciu o cnoty wlane wiary, nadziei i miłości.

Mówiąc o doskonałości chrześcijańskiej należy wyraźnie rozróżnić pomiędzy nakazami Bożymi i radami ewangelicznymi, które rysuje się jasno w Ewangelii. Chrystus głosił wartość ubóstwa: „Błogosławieni ubodzy w duchu” (Mt 5, 1–12), ale nie sformułował wymagania całkowitego ogołocenia, chociaż zażądał go od niektórych. Do bogatego młodzieńca, któremu Chrystus przypomniał przykazania pozytywne i negatywne: „Czcij ojca swego i matkę swoją, nie zabijaj, nie cudzołóż”, zwrócił się tymi słowami: „Jeśli chcesz osiągnąć życie wieczne, zachowaj przykazania” (Mt 19, 17). Gdy zaś bogaty młodzieniec mówił mu, iż zachowywał to wszystko, Chrystus odpowiedział: „Jeśli chcesz być doskonały” (Mt 19, 22). Do bogatego młodzieńca powiedział: „Jednego ci jeszcze brak: sprzedaj wszystko co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za mną” (Łk 18, 22). Podobnie wypowiadał się o całkowitej czystości: „Są i tacy bezzenni, którzy dla królestwa niebieskiego zostali bezzenni. Kto ma pojąć, niech pojmuje!” (Mt 19, 12).

Zgodnie z Kazaniem na Górze dążenie do doskonałości nie jest czymś obojętnym dla chrześcijanina. Praktyka rad ewangelicznych nie prowadzi do osiągnięcia doskonałości wyższej od doskonałości przykazań, ale wypływa z samego przykazania. Rady ewangeliczne nie obowiązują jednak wszystkich, należą one bowiem do porządku środków, a nie celów. Przykazania są bezpośrednio związane z celem. Przykazanie może być wypełniane w pełni bez posługiwania się radą. Doskonałość nie jest wówczas mniej doskonała. Rady nie są dla wszystkich i nie we wszystkich warunkach mogą być wykonywane. Są one darem, na który otwierają się nieliczni. Każdy chrześcijanin jest wezwany do realizowania rad czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, zgodnie ze stanem życia. Powołani do kapłaństwa i życia konsekrowanego zobowiązują się do szczególnej formy naśladowania Chrystusa.

Życie mnicha różni się od życia człowieka świeckiego nie samym praktykowaniem rad, ale zobowiązaniem do stałego prakty-

kowania ubóstwa, czystości i posłuszeństwa. Dla zakonnika rady ewangeliczne są środkiem ze względu na doskonałość przykazań, dla człowieka świeckiego są wezwaniem choćby do częściowej ich realizacji. Konstytucja dogmatyczna *O Kościele w świecie współczesnym* stwierdza, iż „świętość Kościoła wspierają też w szczególności sposób rady, jakie Pan w Ewangelii zalecił wypełniać uczniom swoim” (LG 42; por. LG 43–44 rozdział poświęcony zakonnikom w Kościele).

Czystość (łac. *castitas*) nazywana też dziewictwem (łac. *virginitas*) dla Królestwa niebieskiego (Mt 19,1; 1 Kor 7,32-34) pozwala niepodzielnym sercem poświęcić się Bogu. Jest bodźcem miłości i duchowej płodności. Posłuszeństwo (łac. *obedientia*) dla budowania wspólnoty ma za wzór Chrystusa, który “wyniszczył samego siebie... stawszy się posłusznym aż do śmierci” (Flp 2, 7-8). Przyjęcie ubóstwa (łac. *paupertas*) daje chrześcijaninowi wolność dziecka Bożego.

Zakonnicy zobowiązują się do życia według rad ewangelicznych składając ślub, czyli uroczyste przyrzeczenie wobec przedstawiciela Kościoła – biskupa, przełożonego zakonnego – życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie zgodnie z przepisami zakonnymi (LG 44). Kapłani w chwili święceń diakonatu zobowiązują się podobnie do posłuszeństwa wobec swojego biskupa oraz do życia w celibacie (łac. *coelibatus*) czyli bezżeństwie, by naśladować Chrystusa w Jego miłości do Kościoła. Nie składają oni przyrzeczenia ubóstwa, lecz są zachęceni do rezygnacji z próżności i chciwości oraz dobrowolnego praktykowania ducha ubóstwa (OT 17). O wypełnianiu rad ewangelicznych w życiu zakonnym mówi Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, w życiu kapłańskim Dekret o posłudze i życiu kapłanów *Presbyterorum ordinis*.

Dziewictwo (LG 42; PC 12) jest szczególnie cennym darem łaski Bożej, udzielanym przez Ojca. Propozycję bezżeństwa dla Królestwa niebieskiego przedstawił Pan Jezus tylko jeden raz w kontekście dyskusji na temat nierozzerwalności małżeństwa podkreślając w ten sposób, że o tym darze należy mówić w kon-

tekście tajemnicy przekazywania życia. Czystość, jak wierność małżeńska jest wielkim wyzwaniem dla człowieka, które jest możliwe do przyjęcia tylko w całkowitym zawierzeniu Bogu: „Bo są niezdatni do małżeństwa, którzy z łona matki takimi się urodzili; i są niezdatni do małżeństwa, których ludzie takimi uczynili; a są i tacy bezzenni, którzy dla królestwa niebieskiego sami zostali bezzenni. Kto może pojąć, niech pojmuje” (Mt 19, 12). Czystość dla Boga jest darem łaski, która jak mówi św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian, daje niepodzielne i wolne serce, zdolne do poświęcenia się tylko dla Boga i skupienia na Nim miłości (1 Kor 7, 32–34). Jest znakiem dóbr niebieskich, które będą udziałem człowieka zjednoczonego z Bogiem. Wymaga praktyki umartwienia zmysłów i dojrzałości psychicznej i uczuciowej.

Czystość dla Królestwa Bożego zawsze cieszyła się w Kościele dużym szacunkiem jako znak i bodziec miłości oraz jako źródło duchowej płodności. O wartości dziewictwa pisali: Tertulian, *Zachęta do czystości*, św. Cyprian, *O dziewictwie*, św. Atanazy, *O dziewictwie*, św. Jan Chryzostom *O dziewictwie*⁵. Dzisiaj wobec czystości znak zapytania stawia psychoanaliza freudowska, która redukuje życie człowieka do libido seksualnego. W tej koncepcji, każdy kto nie realizuje wewnętrznej dynamiki seksualnej naraża się na niebezpieczeństwo kompleksów i zahamowań.

Ubóstwo (LG 42; PC 13) obrane ze względu na Chrystusa jest szczególnym znakiem naśladowania Mistrza ubogiego. Osoby konsekrowane winny je praktykować i zależnie od potrzeb wyrażać w konkretnych formach. Mają być ubodzy w duchu i w rzeczywistości świadcząc, że mają skarby w niebie (Mt 6, 20). Ubóstwo ma charakter zbiorowy jako ubóstwo wspólnoty zakonnej, które pozwala udzielać na rzecz Kościoła i ubogich oraz wspierać się wzajemnie. Ubóstwo dobrowolne, obrane dla naśladowania

---

⁵ Tertulian, *Zachęta do czystości* (Exhort. Cast., 10: PL 2, 925 C); Św. Cyprian, *O dziewictwie* (Hab. Virg., 3 i 22: PL 4, 443 B i 461 A); Św. Atanazy, *O dziewictwie* (De Virg., PG 28, 252 nn); Św. Jan Chryzostom, *O dziewictwie* (De Virg., PG 48, 533).

Chrystusa zakłada praktykowanie go w duchu i w rzeczywistości. Dzięki niemu chrześcijanin uczestniczy w ubóstwie Chrystusa, który będąc bogaty stał się dla nas ubogi, aby nas swym ubóstwem ubogacić (2 Kor 8, 9; Mt 6, 25). Realizowane jako podjęcie pracy i dzielenie się swoimi dobrami z potrzebującymi wyraża gotowość powierzenia się opatrzności Bożej (Mt 6, 25).

Dobrowolne przyjęcie ubóstwa jest okazją do naśladowania Chrystusa i uczestniczenia w Jego ubóstwie: „Lisy mają nory i ptaki powietrzne - gniazda, lecz Syn Człowieczy nie ma miejsca, gdzie by głowę mógł oprzeć” (Mt 8,20). Ubóstwo Chrystusa, który dla nas „stał się ubogim będąc bogatym” (2 Kor 8, 9), jest formą wyniszczenia - *kenozy* - Zbawiciela (Flp 2, 6). Przyjęte w wolności synów Bożych daje udział w tajemnicy Chrystusa i w Jego dziele Odkupienia. Chrystus zachęca do ubóstwa w duchu, które jest wewnętrzną wolnością od uzależnienia od dóbr materialnych i źródłem błogosławieństwa (Mt 5, 3). Pan Jezus zachęca również do całkowitego ubóstwa przez pozbycie się wszystkiego, by pojąć skarb w niebie (Mt 19, 21).

Posłuszeństwo (LG 42; PC 14) jest całkowitym poświęceniem swojej woli i poddaniem się woli Bożej na wzór Chrystusa, który przyszedł pełnić wolę Ojca (J 4, 34; 5, 30; Hbr 10, 7; Ps 39, 9). On przyjął postać sługi (Flp 2, 7) i z tego co wycierpiał, nauczył się posłuszeństwa (Hbr 5, 8). Posłuszeństwo zakonników realizuje się przez uległość woli przełożonych, którzy zastępują Boga, by pod ich kierunkiem oddać się posługiwaniu wszystkim braciom w Chrystusie. Wzorem takiego posłuszeństwa jest sam Chrystus posłuszny woli Ojca, który służył braciom i oddał za nich życie. Przełożeni sami podlegają woli Boga (Hbr 13, 17). Jest poświęceniem całkowitym swojej woli, Bogu składając siebie w ofierze a tym samym jednocząc się ze zbawczą wolą Boga.

Motywy posłuszeństwa jest postawa Chrystusa, który poddał się woli Ojca: „A w zewnętrznym przejawie, uznany za człowieka, unizył samego siebie, stawszy się posłusznym aż do śmierci - i to śmierci krzyżowej” (Flp 2, 7-8). Zrealizował on do końca program swojego życia: „Moim pokarmem jest wypełniać wolę

Tego, który Mnie posłał” (J 4, 34); „zstąpiłem nie po to, aby pełnić swoją wolę, ale wolę Tego, który Mnie posłał” (J 6, 38). Posłuszeństwo Chrystusa ma charakter soteriologiczny - zbawczy. Jest odpowiedzią Boga-Człowieka na nieposłuszeństwo Adama. Przyjęte w duchu wiary daje szansę włączenia się w zbawcze dzieło Chrystusa.

Powołanie do kapłaństwa jest powołaniem do realizowania świętości, która wypływa z sakramentu kapłaństwa, na mocy którego kapłan uczestniczy w życiu Chrystusa Najwyższego Kapłana, a przez Niego w życiu Trójcy Świętej. Droga do osiągnięcia tej świętości jest naśladowanie Chrystusa w ubóstwie, czystości i posłuszeństwie (PDV 33). Świętość w jakiej uczestniczą kapłani wynika z bliskości Chrystusa, w imieniu którego sprawują oni święte tajemnice.

Osoby konsekrowane przez śluby ubóstwa, czystości i posłuszeństwa uczestniczą w świętości Chrystusa ukazując tę formę życia jako “wartość absolutną i eschatologiczną” (VC 29).

Towarzyszenie powołaniu do świętości

Perspektywa dążenia do świętości rozumianej jako doskonałość miłości w realizowaniu powołania kapłańskiego i powołania do życia konsekrowanego wyznacza konkretne postawy miłości, których wzorem jest Chrystus oddający siebie w ofierze miłości. Droga świętości jaką nasz Mistrz wskazał w swojej śmierci i zmartwychwstaniu prowadzi do udziału w świętości Boga. Upodobnienie do Chrystusa dokonuje się nieustannie przez przyjęcie Jego stylu życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Towarzyszenie powołaniu jako dążeniu do świętości realizuje się przez świadectwo życia chrześcijańskiego, w którym swoje miejsce ma słuchanie Słowa Bożego, modlitwa, udział w sakramentach oraz miłość bliźniego.

Kapłani dają świadectwo przez świętość posługi naśladowując we wszystkim Chrystusa wtedy, gdy sprawują sakramenty, speł-

nią misję głoszenia Królestwa Bożego i prowadzą Lud Boży do domu Ojca. Szczególnym miejscem towarzyszenia powołaniu jest sakrament pokuty i rozwijające się w oparciu o ten sakrament kierownictwo duchowe. Daje to szansę regularnej współpracy z łaską i doskonalenia siebie przez wypracowywanie dobrych przyzwyczajeń.

Świadectwo osób konsekrowanych wyraża się w ukazywaniu ideału naśladowania Chrystusa w całkowitym darze z siebie (VC 64). Proces formacji do świętości na drodze powołania polega na kształtowaniu postawy poświęcenia się Bogu przyswajając sobie myśli i uczucia Chrystusa wobec Ojca. Szczególnym momentem formacji do świętości jest przyjęcie postawy miłości wyłącznej i ofiarnej, gotowej do służby i rezygnacji z siebie: „Formacja musi zatem docierać głęboko do wnętrza osoby, tak aby każda jej postawa i czyn, zarówno w doniosłych momentach życia, jak i w codziennych okolicznościach, ujawniała jej całkowitą i radosną przynależność do Boga” (VC 65).

Za Janem Pawłem II należy podkreślić, że przyszedł czas odważnego proponowania młodym ludziom powołania kapłańskiego i do życia konsekrowanego jako drogi do świętości. Postulat pomocy w odkrywaniu powołania i towarzyszeniu będzie realizował się przez prowadzenie do kontaktu ze świętością Boga. Wyrazi się to w odczytywaniu Jego obecności w kosmosie i w świecie oraz w znakach, które pozostawił na ziemi. Okazją może być wspólnie spędzony czas, wycieczki, pielgrzymki i rekolekcje.

Ważną przestrzenią odkrywania świętości Boga jest kontakt z Pismem świętym i udział w nabożeństwach. Czytanie Słowa Bożego staje się szansą dla uczenia szacunku dla księgi Pisma świętego, zrozumienia zbawczego planu Boga i dzielenia się swoimi przeżyciami Jego obecności. Udział w nabożeństwach „teoforycznych”, jak wystawienie Najświętszego Sakramentu, procesja, adoracja, staje się szansą przeżycia kontaktu z misterium Boga, który jest święty. Ważna tu jest oprawa zewnętrzna: oświetlenie kościoła czy kaplicy, kadzidła, dzwonki i śpiew, które pomagają w spotkaniu z *sacrum* Boga.

Najważniejszym momentem doświadczenia świętości Boga jest przeżycie sakramentów pokuty i Eucharystii, przez które człowiek przeżywa osobiście wielkość miłosierdzia Boga i Jego bliskość. Tu rodzi się szansa towarzyszenia powołaniu w kierownictwie duchowym, pracy nad sobą i doskonalenia się w cnotach. Spotkanie z Chrystusem potwierdzone świadectwem życia staje się szansą ukazania istoty świętości chrześcijańskiej realizowanej w stylu życia według rad ewangelicznych: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

Świętość rozumiana jako udział w życiu Bożym jest szczególnym darem Boga i jednocześnie celem każdego powołania. Jej początkiem jest sakrament chrztu, który włącza w Chrystusa, daje łaskę dziecka Bożego i ukazuje ideał do którego chrześcijanin powinien zmierzać. Człowiek doświadcza świętości Boga w wielkości świata, w jego tajemniczości i pięknie. Jeszcze bardziej Bóg jest obecny w życiu człowieka w znakach: kościół wraz ze swoją przestrzenią sakralną, księga Pisma świętego, krzyż, obraz, medalik. Świętość Boga staje się udziałem chrześcijanina w sakramentach, przede wszystkim w Eucharystii, która pozwala jednoczyć się z Bogiem obecnym pod postaciami Chleba i Wina. Doświadczenie osobowej świętości Boga popycha do życia świętością moralną wyznaczaną przez przykazania Boże oraz pragnienia pełni świętości w świecie przyszłym. Chrystus bliski człowiekowi dzięki tajemnicy Wcielenia ukazuje możliwość osiągnięcia świętości przez naśladowanie Jego stylu życia na drodze rad ewangelicznych. Czystość, ubóstwo i posłuszeństwo są drogą do zjednoczenia z Chrystusem w Jego Ofierze, która jest szczególnym momentem doświadczenia świętości Boga.

Towarzyszenie powołaniu kapłańskiemu i zakonnemu będącemu realizacją powołania do świętości musi brać pod uwagę wszystkie wymiary świętości: zarówno przedmiotowy obecny najbardziej w szeroko rozumianej liturgii, jak również osobowy dostępny poprzez spotkanie z Chrystusem w sakramentach i naśladowanie Jego życia.

Santità cristiana come grazia e scopo di ogni vocazione

Riassunto

Santità cristiana intesa come partecipazione alla vita di Dio è il dono di Dio e nello stesso tempo lo scopo di ogni vocazione. Suo inizio è sacramento del battesimo, il quale lega a Cristo, dà la grazia di essere figlio di Dio e mostra l'ideale, al quale cristiano deve giungere con le sue forze. Uomo sperimenta la santità di Dio nella grandezza del cosmo e del mondo, nei suoi misteri e nella sua bellezza. La santità di Dio è presente pure nei segni: chiesa con suo spazio sacro, libro della Bibbia, crocifisso, immagine sacra. Infine, cristiano partecipa alla santità di Dio nei sacramenti, soprattutto nell'Eucarestia, nella quale lui si unisce a Dio attraverso i segni del Pane e del Vino. L'esperienza materiale di Dio spinge alla santità morale, vale a dire alla vita secondo i comandamenti. Cristo nei misteri dell'Incarnazione mostra la possibilità di sperimentare la sua santità seguendo l'esempio della sua vita nella povertà, umiltà e castità. I consigli evangelici sono la via per unirsi al Sacrificio di Cristo, il quale mostra la santità stessa di Dio.

Accompagnare la vocazione sacerdotale e religiosa come la vocazione alla santità deve tenere conto tutte le dimensioni della santità: sia quel materiale presente nella liturgia, come pure quel personale come incontro con Cristo nei sacramenti e seguendo la sua vita.